

dr.sc. Mirta Kapural, dipl. iur.

PRISTUP INFORMACIJAMA I ZAŠTITA POVJERLJIVIH INFORMACIJA U POSTUPCIMA IZ PRAVA TRŽIŠNOG NATJECANJA- II.dio

Sažetak

U prvom dijelu ovoga rada predstavljene su relevantne odredbe EU propisa i ranija sudska praksa Sudova EU kojima se uređuje pitanje pristupa i otkrivanja informacija, te zaštita određenih kategorija povjerljivih informacija kao što su poslovne tajne, odvjetničke tajne, i izjave pokajnika. Ujedno su predstavljeni mehanizmi za davanje uvida u povjerljive informacije u postupcima pred Europskom komisijom, te uloga službenika za saslušanje u očuvanju povjerljivih informacija. Drugi dio ovoga rada razmatra noviju sudsku praksu sudova EU kojom su se dalje razvila načela i pravila za pristup informacijama i zaštitu informacija u postupcima iz prava tržišnog natjecanja. Pitanje pristupa informacijama promatra se kroz postupke pred tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja i postupke pred sudovima EU. Ovdje se ističu zahtjevi za privremenim mjerama u sudskim postupcima, objavljivanje proširenih odluka EK s određenim informacijama koje mogu uživati zaštitu od otkrivanja kao i zaštita dokumenata od pokajnika. Posebno se razmatraju odredbe o pristupu informacijama i zaštiti povjerljivih informacija iz Direktive 2014/104 o naknadama štete koju su tijekom 2016. godine države članice preuzimale u svoja nacionalna zakonodavstva.

*dr.sc. Mirta Kapural, dipl. iur; Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Ovaj stručni članak objavljen je u časopisu **Pravo i porezi, RRIF**, broj 1, siječanj 2017, Zagreb, str. 70-77. Mišljenja i stavovi autorice izneseni u ovom radu strogo su osobna te stoga ne odražavaju i službena stajališta Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Uvod

Povjerljivost informacija i opseg u kojem se dopušta uvid u informacije iz postupaka prava tržišnog natjecanja predmet je razmatranja u nizu presuda Općeg suda i Suda EU. Pristup informacijama u postupcima pred sudovima obilježava niz zahtjeva stranaka za zaštitom njihovih informacija od otkrivanja od kojih se posebno koristi zahtjev za određivanjem privremenih mjera. S druge strane, u postupcima pred Europskom komisijom (dalje: EK) ili drugim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja, pitanje objavljivanja konačne odluke predstavlja izazov jer nastoji pomiriti načelo transparentnosti slijedom kojeg EK želi učiniti dostupnim najveći broj informacija slijedom kojih je donijela odluku s načelom zaštite povjerljivih informacija. Ovo potonje osobito se odnosi na zaštitu informacija dostavljenih od pokajnika u postupku za oslobođenje od kazne zbog prijave kartela. Navedena problematika zaštite informacija iz postupaka pred tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja i omogućavanja pristupa informacijama posebno dolazi do izražaja u kasnijim postupcima za naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja. Rješenja za mirenje ovih interesa nastojala je dati Direktiva EU 2014/104 o naknadama štete koja je po prvi puta u europskom pravu utvrdila jasnija pravila za otkrivanje dokaza iz postupaka prava tržišnog natjecanja.

1. Pitanje otkrivanja informacija u postupcima pred sudovima EU

Prema pravilima o postupcima pred sudovima EU, povjerljivost informacija je isključena zbog primjene načela kontradiktornosti prema kojem glavne stranke u postupku imaju pravo vidjeti sve dokumente suprotne strane i o njima se očitovati.¹ Proceduralna pravila EU sudova ne predviđaju sve moguće situacije u kojima može doći do potrebe zaštite povjerljivosti informacija, kao što su primjerice, pitanja povjerljivosti između glavnih stranaka i umješaka ili umješaka međusobno. Pravo zaštite povjerljivosti postoji za glavne stranke koje imaju pravo redigirati povjerljive informacije iz verzija nalogu koje se dostavljaju umješacima.² Umješaci, međutim nemaju isto pravo u odnosu na glavne stranke. Pitanje povjerljivosti informacija javlja se i u odnosu na treće strane i javnost. Prema Pravilima o postupcima pred Sudovima EU, podnesci i ostali procesni dokumenti iz postupka dostupni su samo strankama i Sud ne daje javni pristup tim dokumentima. Sudovi EU smatraju zaštitu povjerljivosti informacija kao vrlo važno načelo kako bi se razmjena argumenata između stranaka odvijala slobodno i otvoreno.³ Slično tome, i Pravila o vođenju postupaka pred Općim sudom propisuju

¹ Primjenom navedenog načela kontradiktornosti vode se i postupci prema hrvatskim propisima što također može predstavljati izazov kod utvrđivanja zaštite povjerljivih informacija.

² Članak 116. stavak 2. i članak 131. stavak 4. Pravila postupaka pred sudovima EU, Rules of procedure of the Court of Justice, dostupno na: http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2012-10/rp_en.pdf i Rules of Procedure of the General Court, dostupno na: http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2008-09/txt7_2008-09-25_14-08-6_431.pdf

³ Iz presuda Suda EU u zajedničkom predmetu C-514/07, C-528/07 i C-532/07 P *Kingdom of Sweden v. Association de la presse internationale ASBL (API) and Commission, Association de la presse internationale*

da treće osobe neće imati pristup ni spisu predmeta niti ostalim procesnim dokumentima iz postupka bez izričitog odobrenja predsjednika Općeg suda. Takvo odobrenje može se dati samo na temelju pisanog zahtjeva s detaljnim objašnjenjem pravnih interesa treće osobe za uvid u spis predmeta. Kao rješenje navedenih otvorenih pitanja o povjerljivosti informacija u postupcima pred sudovima EU, osim revizije postojećih pravila o postupku, može se primijeniti i tzv. krug povjerljivosti. Rečeni krug povjerljivosti omogućava uvid u povjerljive informacije samo određenom krugu unaprijed određenih osoba kao npr. vanjskim odvjetnicima stranaka, ali zato te informacije ne otkrivaju strankama. Dakle, dvije verzije podnesaka se izrađuju, jedna sa povjerljivim informacijama koji se otkriva samo vanjskim odvjetnicima, i druga u kojoj su povjerljive informacije uređene i koji se dostavlja strankama.⁴ Pitanje je samo u kolikoj mjeri bi ovo rješenje bilo sukladno postojećem načelu kontradiktornosti vođenja postupka. Drugo rješenje moglo bi biti korištenje tajnih imena i naziva koje je Opći sud upotrijebio u predmetu *Pilginkton* koji se u nastavku rada obrazlaže.⁵

Nadalje, jedan od načina zaštite informacija u postupcima pred sudovima predstavlja instrument privremenih mjera. Kod zahtjeva za otkrivanjem informacija osoba od koje se traže informacije može tražiti privremenu mjeru kako bi odgodila prenošenje informacija dok EU sudovi ne donesu presudu. Time se prijenos informacija može značajno odgoditi. Primjer iz sudske prakse Općeg suda nalazimo u predmetu *Alstom*.⁶ U ovom predmetu je dostava zatraženih informacija nacionalnom sudu bila obustavljena zbog sumnje da li je tzv. krug povjerljivosti jamčio dovoljnu zaštitu povjerljivih informacija. Ovaj zahtjev je prihvaćen jedino ako je dostavljen pred sudovima EU i to kao poseban prijedlog. U takvom zahtjevu za privremenu mjeru potrebno je navesti činjenice i propis na kojem se na prvi pogled zasniva predmet, te okolnosti iz kojih proizlazi hitnost postupanja. Pritom je ovaj uvjet hitnosti relativno lak za dokazati, onaj koji podnosi zahtjev za privremenom mjerom mora samo ukazati na to da je informacija o kojoj je riječ povjerljiva i da bi njezino otkrivanje dovelo do ugrožavanja njegovog poslovanja, te da je riječ o šteti koja se ne bi mogla popraviti.

ASBL (API) v. Commission and Commission v. Association de la presse internationale ASBL (API), 2010, ECR I-533, paragraf 92.

⁴ Upotrebu kruga povjerljivosti od Općeg suda nalazimo u predmetu T-296/11 *Cementos Portland Valderrivas v. Commission*, odluka Općeg suda od 14.3.2014.

⁵ O problematici povjerljivosti pred sudovima EU vidi: Kyriakos Fountoukakos i Camille Puech-Baron, „What happens in Luxembourg, stays in Luxembourg: Confidentiality issues in competition law proceedings before the EU courts“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2014., volume 5, br. 6., str. 331-343.

⁶ Predmet T-164/12 R *Alstom*.

2. Otkrivanje informacija iz postupaka pred tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja

Pravo na uvid u spis predmeta EK općenito znači da se tuženiku mora omogućiti uvid u sve dokumente koji mogu biti relevantni za njegovu obranu, dakle i one dokaze koji ga terete, kao i one kojima se može osloboditi odgovornosti. Uz iznimku uvida u dokumente koji sadrže poslovne tajne trećih osoba ili druge dokumente s povjerljivim informacijama koji shodno tome predstavljaju interne dokumente EK. Kada je riječ o dokazima koji inkriminiraju nekoga za povredu prava tržišnog natjecanja, EK ne smije takve dokaze koristiti dok se tuženiku nije dao pristup tim dokazima. Međutim, ako EK odluči da neće koristiti te dokaze u postupku, tada nema obvezu otkrivanja tih dokaza tuženiku.⁷ Ukoliko se radi o oslobađajućim dokazima, tuženik ima pristup takvim dokazima koji se nalaze u spisu predmeta EK i ako može taj dokaz identificirati u spisu. Propust EK da odobri pristup spisu predmeta u kojem su oslobađajući dokazi predstavlja razlog za poništenje odluke EK ako bi tuženik mogao te dokaze iskoristiti da pobije tvrdnje EK. Nadalje, ako takvi oslobađajući dokazi sadrže poslovne tajne ili druge povjerljive informacije trećih osoba, tada je potrebno pronaći pravu ravnotežu između prava tuženika na pristup informacijama i zaštite povjerljivih informacija.⁸ Konačno, ako se oslobađajući dokaz ne nalazi u spisu predmeta EK, do povrede prava obrane doći će samo ako je tuženik za vrijeme trajanja postupka, izričito zatražio pristup tim dokumentima. Presuda Općeg suda u poznatom predmetu zlouporabe vladajućeg položaja *Intel*, dodala je uz navedena procesna pravila o uvidu u spis predmeta EK još dva zahtjeva: da EK mora u spis predmeta uključiti bilješku o neformalnim razgovorima koje je provela tijekom istrage, te da svaki oslobađajući dokaz koji je zabilježila u internim zabilješkama iz takvih razgovora, mora učiniti dostupnim tuženiku.⁹

Pri objavljivanju odluka o kartelima novija je praksa EK da obuhvati više informacija u javnim verzijama odluka uključujući informacije dobivene od pokajnika ali preuređenih na način da ih se ne može unatrag povezati sa pokajnikom.¹⁰ Kada EK priprema javnu verziju odluke za objavljivanje, neovisno od zahtjeva za očuvanjem povjerljivosti, EK će urediti odluku na način da će iz te verzije izuzeti određene elemente. Navedeni elementi iz odluke najčešće se odnose na informacije o poduzetniku koji je sudjelovao u povredi, a kojeg se ne spominje u operativnom dijelu odluke, informacije koje bi u slučaju objave mogle ugroziti istragu EK, osobito pokajnički program. Tu se prije svega misli na objavljivanje citata iz izjava pokajnika koje su EK prijavljene sukladno Obavijesti EK o oslobođenju od kazne ili umanjenju kazne u predmetima kartela (što sada ni po

⁷ Ustanovljeno u zajedničkim predmetima T-191/98, 212/98 i 214/98 *Atlantic container line AB and others v. Commission (TACA)*, 2003, ECR II-3275, paragraf 337 i 352. Ova načela predstavljaju osnovu prava obrane u postupcima zaštite tržišnog natjecanja.

⁸ O tome vidjeti i odluku u predmetu T-25/95 *Cimenteries CBR SA and others v. Commission*, 2000, ECR II-491, paragraf 147.

⁹ Predmet T-286/09, *Intel.Corp. v. Commission*, presuda Općeg suda od 12.6.2014.

¹⁰ Potvrđeno i odlukama Općeg suda u predmetima *Akzo Nobel i Evonik Degussa*.

Direktivi o naknadama štete ne bi bilo dopušteno). Nadalje, objavljivanje informacija koje bi izravno ili neizravno mogle omogućiti identificiranje pokajnika kao izvora specifičnih informacija dostavljenih primjenom rečene Obavijesti o EK o oslobođenju od kazne ili umanjenju kazne u predmetima kartela.¹¹ Naposljetku, u odluci se ne objavljuju dobrovoljne izjave i priznanja o sudjelovanju u povredi prava tržišnog natjecanja koje su dane tijekom pretraga, u odgovorima na zahtjeve za dostavom informacija ili na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku ili tijekom usmene rasprave.

3. Relevantna sudska praksa sudova EU 2013.-2016.

Donau Chemie

Odluka Suda EU u predmetu *Donau Chemie* utvrdila je kako su nacionalna procesna pravila (Austrija) koja propisuju da treće osobe mogu dobiti pristup spisu predmeta o kartelu samo ukoliko sve stranke u postupku daju suglasnost, suprotna sudskoj praksi EU sudova jer sprječavaju žrtve kartela da iskoriste svoje na učinkovitu naknadu štete.¹² Sud EU zaključio je kako austrijska pravila o otkrivanju dokaza mogu znatno otežati žrtvama povreda prava tržišnog natjecanja ostvarivanje njihovih prava na naknadu štete. Navedeno iz razloga što sudovi u Austriji nemaju pravnu osnovu za uzeti u obzir činjenicu kako pristup zatraženim dokumentima može biti jedina šansa tim osobama dobiti dokaze na kojima će onda temeljiti svoje tužbe za naknadu štete.¹³ Argument kako bi otkrivanje dokaza moglo imati negativan učinak na učinkovitost programa za oslobođenje od kazne, prema Sudu ne može opravdati sistematično odbijanje pristupa dokazima. Jedino ako postoji rizik da bi određeni dokument mogao stvarno ugroziti javni interes, tada bi zabrana otkrivanja dokumenta bila opravdana.¹⁴ Navedena presuda donesena je prije usvajanja Direktive 2014/104 o naknadama štete koja detaljnije uređuje procesna pitanja otkrivanja dokaza, osobito onih iz prijave za oslobođenje od sankcije. Presuda u *Donau Chemie* slijedi logiku iz *Pfleiderer* odluke (predstavljene u prvom dijelu ovoga rada), ali u određenoj mjeri ipak daje malo veću prednost pravima žrtava na naknadu štete nego javnoj provedbi prava tržišnog natjecanja.¹⁵

¹¹ Obavijest Komisije o oslobođenju od kazne ili umanjenju kazne u predmetima kartela SL 2006 C 298/11, 8.12.2006.

¹² Predmet C-536/11 *Bundeswettbewersbehörde v. Donau Chemie AG and others*, odluka Suda EU od 6.6.2013.

¹³ Paragraf 39 iz *Donau Chemie* presude.

¹⁴ Iz paragrafa 43 i 48. *Donau Chemie* presude.

¹⁵ Analizu *Donau Chemie* presude daje Nicholas Hirst, „Donau Chemie: National rules impeding access to antitrust files liable to breach EU law“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2013., volume 4, br. 6., str. 484-486. Vidjeti također i: Florian Neumayr i Sarah Baumgartner, „Access to file for damage claimants in competition law cases (Austria)“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2015., volume 6, br. 7., str. 502-505.

Schenker

Povodom žalbe protiv odluke EK kojom je odbila poduzetniku uvid u odluku bez povjerljivih podataka u predmetu kartela iz avio prometa (air cargo), Opći sud je djelomično poništio odluku EK.¹⁶ Zahtjev za uvidom u odluku EK je bio opravdan pravnim interesom jer su dva adresata odluke EK tužila poduzetnika Schenker u Nizozemskoj tvrdeći da mu nisu dužni platiti naknadu štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja. Sud je ustanovio da dio odluke EK bez povjerljivih podataka koja nije bila predmet niti jednog zahtjeva za zaštitom povjerljivosti, EK može dostaviti tužiteljima u postupcima naknada štete.¹⁷ Ipak u ostalom dijelu zahtjeva za otkrivanjem informacija, Sud je odbio poduzetnika Schenker. Najprije je utvrdio kako EK nije dužna provesti pojedinačno ispitivanje svakog dokumenta što proizlazi iz opće pretpostavke da otkrivanje dokumenata pribavljenih u postupcima utvrđivanja povrede članka 101. Ugovora o funkcioniranju EU (UFEU) narušava svrhu provođenja istrage i zaštitu poslovnih interesa poduzetnika. Opći sud također je odbio argument Schenkera da prevladavajući javni interes opravdava otkrivanje dokumenata jer javni interes ne znači obvezu EK da omogući opći pristup informacijama koje je prikupljala.¹⁸

Akzo Nobel/Evonik Degussa

U ovome predmetu nastojalo se spriječiti EK da objavi detaljniju verziju odluke o kartelu iz 2006. godine koja se zasnivala na prijavi dvaju pokajnika, poduzetnika Akzo Nobel i Evonik Degussa. Poduzetnik Evonik Degussa jednako kao i poduzetnik Akzo zatražio je zaštitu od šireg objavljivanja odluke EK sa podacima koje je dostavio kao dio prijave za oslobođenje od kazne. Glavni argument podnesen najprije Službeniku za saslušanje, a potom Općem sudu zasnivao se na činjenici da bi određene informacije koje bi se objavile trebalo uzeti kao povjerljive jer su dostavljene uz prijavu za oslobođenje od kazne. Akzo je smatrao da ovo odstupanje od prakse EK da ne objavljuje informacije iz prijave za oslobođenje od kazne predstavlja povredu pravne sigurnosti. Javno objavljivanje detaljne odluke, također bi moglo dovesti do umanjavanja učinkovitosti programa za oslobođenje EK i spremnosti poduzetnika na suradnju.¹⁹ Opći sud nije prihvatio ove argumente i odbacio je žalbu smatrajući kako se tužitelji ne mogu zakonito protiviti objavi odluke EK u kojoj se navode detalji njihove uključenosti u povredu na temelju rizika da će biti izloženi građanskoj odgovornosti za štetu. Činjenica da je riječ o informacijama koje su poduzetnici dobrovoljno dostavili tijekom postupka dobivanja oslobođenja od kazne nije razlog za davanje tim informacijama svojstvo

¹⁶ Odlukom u Aircargo kartelu utvrđeno je kako je velik broj poduzetnika povrijedio članak 101. Ugovora o funkcioniranju EU sudjelovanjem u svjetskom kartelu s učinkom na usluge karga u zračnom prometu.

¹⁷ Predmet T-534/11 *Schenker AG v. Commission*, odluka Općeg suda od 7.10.2014.

¹⁸ Paragrafi 57, 61-65, 71-72, 81-82 i 97 presude u predmetu *Schenker*.

¹⁹ O tome i u: Christiaan Nelisse: „AkzoNobel joins Degussa in fight to keep EU from disclosing more cartel data“, Mlex, 10.4.2014., Lewis Crofts: „Akzo, Degussa fail to halt EU disclosure of further cartel information“, Mlex, 28.1.2015.

povjerljivih informacija i zaštitu od otkrivanja.²⁰ Sud je također odbacio argument da protek vremena ne utječe na povjerljivost informacija i dao tumačenje povjerljivih informacija kada je riječ o poslovnim informacijama starijim od pet godina. Sud je ovdje utvrdio da takve poslovne informacije nisu povjerljive osim ako iznimno stranka ne dokaže da usprkos starosti te informacije sadrže bitne elemente njegova poslovnog položaja ili položaja trećih osoba.²¹ Ova odluka Općeg suda od 28. siječnja 2015. u Akzo i Evonik predmetu odstupa od stava u odluci u Pilkington predmetu jer ovdje Sud smatra kako EK može u široj verziji odluke bez povjerljivih podataka, objaviti izvratke iz dokumenata koje je dostavio prijavitelj za oslobođenje od kazne.²²

Protiv ove presude Općeg suda, poduzetnik Evonik Degussa podnio je žalbu Sudu EU kao i zahtjev za privremenu mjeru kojom je zatražio da se objava odluke EK odgodi do zaključenja glavnog postupka. Evonik Degussa ponovno je naglasio kako su informacije dostavljene EK u okviru programa za oslobođenje povjerljive naravi. Test hitnosti od nastanka nepopravljive štete kod odlučivanja o privremenoj mjeri valjalo bi prema njemu ocjenjivati sa stajališta povjerljivih informacija izdvojeno od činjenice da su podnesene kao dio prijave za oslobođenje od kazne. Sud EU složio se da bi valjalo primijeniti kriterij povjerljivih informacija čije bi otkrivanje dovelo do ozbiljne i nepopravljive štete jer financijsku štetu koja bi nastala kao posljedica otkrivanja nije moguće kvantificirati. Mišljenje nezavisnog odvjetnika Szpunara o ovom postupku pred Sudom EU ukazuje na poteškoće u praksi kod pobijanja presumpcije javnog pristupa dokumentima. U svom mišljenju on polazi od opće pretpostavke utvrđene u ranijoj odluci Općeg suda u predmetu *ENBW* da je spis predmeta EK zaštićen od otkrivanja. U tom smislu, navodi kako je neophodno uzeti u obzir činjenicu da je verzija odluke EK bez povjerljivih podataka najvažniji izvor informacija za treće osobe koje smatraju da im je kartelom nanesena šteta.²³ Usprkos ovoj argumentaciji nezavisnog odvjetnika, Sud EU je uzimajući u obzir javni interes, interese poduzetnika na koje je povreda imala izravni učinak da dobiju detaljnije informacije i negativan učinak na pokajnika, naposljetku odlučio odobriti zahtjev za privremenu mjeru poduzetniku Evonik Degussa.²⁴

²⁰ Predmet T-345/12 *AKZO Nobel v. Commission* EU i T-341/12 *Evonik Degussa v. Commission* odluka Općeg suda od 28.1.2015. Navedeni predmeti rezultat su kasnijih odluka Sudova EU iz tzv. peroxide kartela koji je obrazložen u prvom dijelu ovoga rada, dr.sc. Mirta Kapural, „Pristup informacijama i zaštita povjerljivih informacija u postupcima iz prava tržišnog natjecanja-I.dio“, Pravo i Porezi, RRiF, Zagreb, prosinac 2016., str. 73-82.

²¹ Predmet T-341/12 *Evonik Degussa*, paragraf 84. U svezi s ovim pojmom poslovnih informacija također je relevantan i članak 84. Obavijesti EK o pristupu spisu predmeta, Obavijest Europske komisije o pravilima za pristup spisu predmeta Komisije iz postupaka koji se vode primjenom članaka 81. i 82. Ugovora o EZ i člancima 53, 54. i 57. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i Uredbe Vijeća br. 139/2004, SL C 325/7.

²² Odluku Općeg suda u predmetima *Akzo Nobel* i *Evonik Degussa* razmatraju i: Ingrid Vandendorpe, Throsten Goetz i Andreas Kafetzopoulos, „Access to file under European Competition Law“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2015., volume 6, br. 10., str. 747-756.

²³ Mišljenje nezavisnog odvjetnika Szpunara u predmetu C-162/15 *Evonik Degussa v. Commission*, paragraf 127.

²⁴ Predmet C-162/15 *Evonik Degussa GmbH v. Commission*, odluka Suda EU od 2.3.2016.

Union de Almacenistas de Hierros España

Stručno udruženje *Union de Almacenistas de Hierros España* zatražio je od EK pristup cjelokupnoj komunikaciji između EK i španjolskog regulatora za tržišno natjecanje o dva postupka koja je pokrenuo potonji. EK je odobrila uvid u pojedine dokumente koji su zatraženi ali je odbila dati na uvid nacрте odluka španjolske agencije vezanih uz dva nacionalna postupka kao i sažetaka na engleskom jeziku. Odlukom od 12. svibnja 2015. Opći sud je utvrdio da su dokumenti koje EK razmjenjuje sa nacionalnim tijelima za zaštitu tržišnog natjecanja u vezi povrede prava tržišnog natjecanja obuhvaćeni zabranom javnog pristupa dokumentima.²⁵ Javna objava takvih dokumenata mogla bi ugroziti zaštitu poslovnih interesa poduzetnika na koje se odnose ti dokumenti kao i narušiti svrhu istrage. Ova pretpostavka se primjenjuje neovisno od toga odnosi li se zahtjev na postupke koji su dovršeni ili na one koji su još u tijeku. Dodatno, učinkovitost mehanizma razmjene informacija između javnih tijela koja osiguravaju usklađenost s EU propisima o zaštiti tržišnog natjecanja zahtijeva da informacije koje se razmjenjuju ostanu povjerljive.²⁶

Axa Versicherung

U predmetu *Axa*, postavljen je bio zahtjev za pristup kompletnoj, punoj verziji sadržaja iz spisa predmeta o vođenju postupka i istrage kao i većem dijelu dokumenata iz spisa predmeta EK.²⁷ *Axa Versicherung*, osiguravajuće društvo zatražio je ove dokumente kako bi pripremio tužbu za naknadu štete protiv jednog od poduzetnika iz odluke EK kojom je utvrdila povredu prava tržišnog natjecanja. EK je odobrila djelomičan uvid u sadržaju iz spisa predmeta, a uvid u ostatak spisa odbila primjenom odredbe članka 4. Uredbe 1049/2001 o javnom pristupu dokumentima EU institucija.²⁸ Odlukom iz srpnja 2015. Opći sud je odobrio zahtjev društva *Axa* u dijelu koji se odnosi na uvid u sadržaj spisa predmeta ali ga odbio u pogledu otkrivanja ostalih dokumenata. Sud je naglasio kako je sve te dokumente EK izradila ili prikupila u istrazi popraćenoj pretragama koja je provedena s ciljem prikupljanja informacija i dokaza koji bi joj omogućili da utvrdi je li počinjena povreda pravila EU o tržišnom natjecanju. Osim toga, s obzirom na cilj tog postupka, valja smatrati da ti dokumenti mogu sadržavati osjetljive poslovne informacije koje se odnose na strategiju i aktivnosti stranaka kao i njihove poslovne odnose s trećim osobama. Opća pretpostavka da će otkrivanje dokumenata koje je EK prikupila ugroziti svrhu istrage i poslovne interese stranaka ne isključuje mogućnost dokazivanja da određeni dokument ne spada pod tu pretpostavku ili da postoji prevladavajući javni interes za njegovo otkrivanje.²⁹

²⁵ Predmet T-623/13 *Union de Almacenistas de Hierros de España v. Commission*, odluka Općeg suda od 12.5.2015.

²⁶ „General Court blocks public right of access to investigation documents“, *Global Competition Review*, GCR, 13.5.2015.

²⁷ Predmet T-677/13 *Axa Versicherung v. Commission*, odluka Općeg suda od 7.7.2015.

²⁸ Članak 4. propisuje iznimke od javnog pristupa spisu i dokumentima EU institucija.

²⁹ Paragrafi 65-73 presude u *Axa* predmetu.

Pilkington i AGC glass

U primjeru iz tzv. kartela automobilskih stakla, poduzetnik *Pilkington* uspješno je zatražio od Općeg suda privremenu mjeru kako bi spriječio EK da objavi detaljniju verziju odluke koja je sadržavala njegove komercijalne informacije.³⁰ Odlukom iz 2008. godine utvrđen je kartel poduzetnika iz sektora automobilskih stakala, između ostalih i poduzetnika *Pilkington* koji je za sudjelovanje u ovoj povredi prava tržišnog natjecanja bio sankcioniran sa 370 milijuna eura.³¹ EK je objavila javnu verziju odluke 2010. godine, međutim iz razloga transparentnosti, 2011. godine odlučila je objaviti detaljniju verziju odluke. Upravo u toj objavi bile su sadržane informacije koje je *Pilkington* nastojao zaštititi, a sadržavale su podatke o kupcima, informacije o proizvodima na tržištu, te podatke o zaposlenicima koji su navodno bili uključeni u kartel. Opći sud je prihvatio zahtjev za privremenu mjeru zaštite poslovnih informacija (osim ovih koje se odnose na zaposlenike) i odlukom iz srpnja 2015. poništio odluku EK kojom je odbila zahtjev za pristup određenim dokumentima vezanim uz kartel automobilskog stakla.³² Prema stavu Suda, otkrivanje ovih informacija moglo bi ozbiljno i nepopravljivo povrijediti temeljna prava poduzetnika da zaštiti svoje poslovne informacije i pravo na učinkovit pravni instrument za tu zaštitu.³³ Opći sud je ovdje zaključio kako interes člana kartela u zaštiti svojih poslovnih informacija sadržanih u odluci kojom je utvrđena povreda prava tržišnog natjecanja (kartel) može imati prednost pred interesima žrtava kartela da se te informacije otkriju, neovisno od proteka vremenskog razdoblja od četiri godine nakon što je odluka o kartelu donesena. Sukladno pravnom poretku i načelima europskog prava, Opći sud je prednost dao temeljnim pravima u odnosu na interese brzog otkrivanja informacija.³⁴ U ovome predmetu Sud se držao čvrste zabrane otkrivanja dokaze bez odobrenja.³⁵

S druge strane, Opći sud je u istom predmetu kartela automobilskog stakla odbio argumente poduzetnika *AGC Glass* kojima je tvrdio da je EK povrijedila njegovo očekivano pravo kako će informacije koje je dobrovoljno dostavio tijekom podnošenja prijave za oslobođenje biti zaštićene. Sud je ovdje zaključio da program oslobođenja od kazne ne daje dodatne procesne prednosti u odnosu na posljedice građanskopravne odgovornosti u zamjenu za suradnju poduzetnika.³⁶

³⁰ Predmet T-462/12 R *Pilkington group Ltd v. European Commission*, nalog za privremenu mjeru od 11.3.2013.

³¹ Predmet COM/39.125-Car glass.

³² Predmet T-462/12 *Pilkington group Ltd. v. European Commission*, odluka Općeg suda od 15.7.2015.

³³ Prava zagarantirana člancima 6 i 8 Konvencije o ljudskim pravima i člancima 7 i 47 Povelje o temeljnim ljudskim pravima. Charter of fundamental Rights of the European Union, Službeni list C 83 od 30.3.2010., http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/charter/index_en.htm

³⁴ O *Pilkington* odluci o privremenoj mjeri piše i Emma-Jean Hinchey „Car glass cartel (*Pilkington*): Publication of non-confidential cartel decisions“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2014., volume 5, br. 1., str. 20-22.

³⁵ Komentare na *Pilkington* presudu daje i Jacquelyn MacLennan u „Fundamental rights: *Pilkington* and the right to confidentiality in published decisions“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2016., volume 7, br. 3., str. 194-196.

³⁶ Predmet T-465/12 *AGC Glass and others v. European Commission*, odluka Općeg suda od 15.7.2015.

Protiv ove odluke Općeg suda, *AGC Glass* podnio je tužbu Sudu EU i zahtjeva za privremenu mjeru. Odlukom od 14. siječnja 2016., Sud EU odbio je zahtjev za privremenu mjeru kao i argument poduzetnika *AGC Glass* da se dokumenti koji su dostavljeni uz prijavu za oslobođenje trebaju automatski smatrati kao povjerljivi.³⁷ Prema mišljenju Suda EU, tužitelj nije dokazao kako su informacije koje se nalaze u odluci EK povjerljive na prvi pogled. Iz toga bi se test hitnosti za dodjeljivanje privremene mjere trebalo razmatrati sa stajališta da informacije nisu *prima facie* povjerljive. Polazeći od toga Sud EU zaključio je da nema uvjeta neposredne i nepopravljive opasnosti i štete za interese tužitelja koji bi mu nastali objavom odluke EK.³⁸

4. Pristup informacijama prema Direktivi 2014/104 EU o postupcima naknada štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja

Pristup informacijama iz spisa predmeta tijela za zaštitu tržišnog natjecanja predstavljen je u prvom dijelu rada prikazom relevantnih odredbi nekoliko EU propisa kao što su Uredba EU br. 1049/2001 o javnom pristupu dokumentima EU institucija, Uredba EU 1/2003 o provođenju pravila o tržišnom natjecanju ili Obavijest Europske komisije o pravilima za pristup spisu predmeta Komisije iz postupaka koji se vode primjenom članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju EU. Ovdje će se pristup informacijama predstaviti isključivo putem odredaba Direktive 2014/104 o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i EU (dalje: Direktiva o naknadama štete). Direktivom se nastojalo uvođenjem procesnih pravila na EU razini umanjiti nedostatke nacionalnih procesnih pravila. Većina pravnih sustava nije imala ustanovljene posebne postupke kojima bi sudovi mogli zatražiti široko otkrivanje relevantnih dokaza kako bi se ublažila asimetrija informacija u provedbi prava tržišnog natjecanja. Jedan od razloga malog broja parnica za naknade štete u Europi upravo je ta asimetrija informacija i zahtjevi da stranke detaljno navedu specifične dokumente za koje dokazuju da se nalaze kod suprotne strane.

Pristup informacijama pred nacionalnim sudovima u postupcima za naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja Direktiva u članku 5. propisuje da države članice EU osiguravaju da u postupku za naknadu štete na zahtjev tužitelja koji je dostavio uvjerljivo obrazloženje i dovoljno dokaza kojima potvrđuje vjerodostojnost svog zahtjeva za naknadu štete, nacionalni sudovi mogu zatražiti od tuženika ili trećih osoba da otkriju relevantne dokaze kojima imaju pristup. Sudovi pritom moraju voditi računa o tome u kolikoj je mjeri tužba potvrđena s dostupnim

³⁷ Predmet C-517/15 P-R *AGC Glass Europe SA and others v. European Commission*, rješenje Suda EU od 14.1.2016.

³⁸ Paragrafi 40-43 rješenja Suda EU u predmetu *AGC Glass Europe SA and others v. European Commission*. Vidi osvrt od Ingrid Vandenborre, Throsten Goetz i Andreas Kafetzopoulos, „Access to file under European Competition Law“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2016., volume 7, br. 9., str. 641-647.

činjenicama i dokazima, koji je opseg i trošak zahtjeva za otkrivanjem, te sadrži li dokaz čije se otkrivanje traži povjerljive informacije.

Direktiva o naknadama štete predstavlja učinkovit i pouzdan instrument za tužitelje u postupcima naknada štete kako bi imali pristup spisu predmeta EK. Kada se dokazi nalaze u spisu predmeta EK ili nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, Direktiva određuje posebna pravila kako bi se izbjeglo ometanje istrage u tijeku ili funkcioniranje programa pokajnika. Stoga pri ocjeni proporcionalnosti zahtjeva za otkrivanjem dokaza koji se nalaze u spisu predmeta sudovi moraju uzeti u obzir slijedeće:

- a) je li zahtjev sastavljen posebno s obzirom na narav, predmet ili sadržaj dokumenata koji su podneseni tijelu nadležnom za tržišno natjecanje ili se nalaze u njegovom spisu predmeta, a ne putem nespecifičnog zahtjeva u vezi s dokumentima koji su podneseni tijelu nadležnom za tržišno natjecanje,
- b) zahtijeva li stranka otkrivanje u odnosu na postupak za naknadu štete pred nacionalnim sudom, i
- c) potrebu za zaštitom učinkovitosti javne provedbe prava tržišnog natjecanja.³⁹

Za odobrenje uvida u dokumente iz spisa predmeta tijela za zaštitu tržišnog natjecanja bitan čimbenik je trajanje postupka odnosno je li riječ o postupku koji je još u tijeku ili koji je završen. Slijedom toga, privremena zaštita se daje određenoj kategoriji dokumenata za vrijeme dok traje postupak pred tijelom za zaštitu tržišnog natjecanja. Nacionalni sudovi mogu naložiti otkrivanje sljedećih kategorija dokaza tek nakon što je tijelo nadležno za tržišno natjecanje okončalo postupak donošenjem odluke ili na drugi način: (a) informacija koje je posebno za postupak tijela nadležnog za tržišno natjecanje pripremila fizička ili pravna osoba; (b) informacija koje je tijelo nadležno za tržišno natjecanje sastavilo i poslalo strankama tijekom postupka; i (c) povučenih prijedloga za nagodbu.⁴⁰ Oni dokumenti koji su procijenjeni da nemaju veze sa predmetom spora, vraćaju se strankama. Isto tako, u postupcima za naknadu štete može se u bilo kojem trenutku naložiti otkrivanje dokaza iz spisa predmeta tijela nadležnog za tržišno natjecanje koji ne pripadaju niti jednoj od kategorija navedenih u članku 6. Direktive.

4.1. Zaštita povjerljivih informacija

EU nacionalni sudovi su ovlašteni odrediti otkrivanje dokaza koji sadrže povjerljive informacije ali u okviru osiguranja, mjere zaštite kojima se štite poslovne tajne, a koje obuhvaćaju: uređivanje osjetljivih poglavlja u dokumentima, održavanje zatvorenih *in camera* rasprava, ograničavanje kruga osoba koje imaju pravo vidjeti

³⁹ Članak 6, stavak 4. Direktive o naknadama štete 2014/104.

⁴⁰ Propisano u članku 6. Stavku 5. Direktive o naknadama štete 2014/104.

dokaze i davanje uputa stručnjacima da dostavljaju sažetke informacija u zbirnoj formi bez povjerljivih podataka.

Direktiva također predviđa i sankcioniranje zbog nepostupanja po nalogu suda ili odbijanja udovoljavanja nalogu za otkrivanje bilo kojeg nacionalnog suda, uništavanja relevantnih dokaza, njihovog neispunjavanja ili odbijanja ispunjavanja obveza koje su nametnute nalogom nacionalnog suda kojim se štite povjerljive informacije, povrede ograničenja uporabe dokaza na temelju odredaba Direktive (ili ekvivalentne nacionalne odredbe).⁴¹

4.2. Zaštita izjava pokajnika

Osim definicije izjave pokajnika navedene u Obavijesti EK o oslobođenju od sankcije iz 2006. presudom iz predmeta *Evonik* pojašnjava se zbog čega su izjave pokajnika drugačije od ostalih dokumenata koje EK zaprima tijekom postupka. Njih od drugih predmeta izdvaja to što sadrže detaljan opis činjenica o povredi prava tržišnog natjecanja (prije svega o kartelima) koje su dobrovoljno dostavljene od izravnog sudionika u toj povredi i pri čemu autor takve izjave priznaje svoje sudjelovanje u povredi, a time se odriče i svog prava da ne inkriminira sam sebe.⁴² Ipak Opći sud u *Evonik* presudi razmatra informacije iz dokumenata dostavljenih od pokajnika i zaključuje da isti nisu vrijedni zaštite.⁴³ U svezi legitimnog očekivanja pokajnika da njegove izjave valja zaštititi, istaknuto je kako pokajnik mora biti svjestan da će informacije koje je dostavio tijekom suradnje sa EK predstavljati značajan izvor informacija i da će ih EK naveliko koristiti kako bi utvrdila i opisala činjenice u predmetu, uključujući u verziji odluke bez tajnih podataka.⁴⁴

Presude koje su nastojale pomiriti konflikt između potrebe otkrivanja dokaza u izjavama pokajnika tužiteljima i potrebe zadržavanja uspješnosti programa pokajnika za otkrivanje kartela opisane su u prvom dijelu ovoga rada. Međutim, valja se osvrnuti na rješenje iz Direktive 2014/104 koja pruža apsolutnu zaštitu od otkrivanja izjavama pokajnika. Odredba članka 6. stavka 5. Direktive propisuje da u postupcima za naknade štete nacionalni sudovi nikada ne mogu naložiti stranci ili trećoj osobi otkrivanje izjava poduzetnika pokajnika. Pojašnjenje za ovu apsolutnu zabranu Direktiva daje u Preambuli: „Ako bi se otkrile samooptužujuće izjave, poput izjava poduzetnika pokajnika i prijedloga za nagodbu, nastale isključivo u svrhu suradnje s tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, to bi poduzetnike moglo odvratiti od suradnje s tim tijelima u okviru pokajničkih programa i postupaka nagodbe. Kako bi se osigurala stalna spremnost poduzetnika da dobrovoljno pristupaju tijelima nadležnima za tržišno natjecanje s izjavama poduzetnika pokajnika odnosno s prijedlozima za nagodbu, takvi

⁴¹ Članak 8. Direktive o naknadama štete 2014/104.

⁴² Nezavisni odvjetnik Szpunar u predmetu C-162/15 *Evonik*, paragraf 108.

⁴³ Paragrafi 88-110 presude u predmetu T-341/12 *Evonik*.

⁴⁴ Iz mišljenja nezavisnog odvjetnika Szpunara u predmetu C-162/15 *Evonik*, paragraf 128 i 151.

dokumenti trebali bi biti izuzeti od otkrivanja dokaza. To bi se izuzeće također trebalo primjenjivati na doslovne navode iz izjava poduzetnika pokajnika ili prijedloga za nagodbu uključenih u ostale dokumente. Ta ograničenja otkrivanja dokaza ne bi trebala spriječiti tijela nadležna za tržišno natjecanje u objavljivanju njihovih odluka u skladu s primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom. Kako bi se osiguralo da to izuzeće neopravdano ne ometa prava oštećenih strana na naknadu štete, trebalo bi ga ograničiti na te dobrovoljne i samo-optužujuće izjave poduzetnika pokajnika i prijedloge za nagodbu.“

5. Otkrivanje dokaza u postupcima naknada štete u praksi EU

U Velikoj Britaniji kao najnaprednijoj europskoj zemlji kada se radi o postupcima naknada šteta, nalazi se više primjera iz prakse s odlukama vezanim uz otkrivanje dokaza. U predmetu za naknadu štete zbog kartela na tržištu karbon grafita, *Deutsche Bahn* tužio je 2010. godine poduzetnike Mersen, SGL Carbon, Lorraine, Schank i ostale za naknadu štete. Visoki britanski sud za tržišno natjecanje (CAT) u siječnju 2014. godine odlučio je da svi sudionici kartela sa sjedištem u Velikoj Britaniji moraju dati na uvid dokumente iz spisa predmeta EK kao dio tužbe *Deutsche Bahna*. Iz ovog otkrivanja izuzeti su samo dokumenti koje je u okviru programa za oslobođenje EK dobrovoljno dostavio pokajnik. Tuženici su dali zajedničku izjavu kojom su pristali dati na uvid ranije postojeće izvorne dokumente u kojima se pojašnjava kako je kartel funkcionirao. Međutim, nisu pristali na otkrivanje dokumenata koje su dostavili EK i koji se odnose na druge poduzetnike uključene u kartel jer bi to dovelo do otkrivanja povjerljivih informacija. Dodatno je Sud odredio i da tužitelj mora točno dostaviti podatke o tome tko je kome što prodavao budući da je *Deutsche Bahn* tužio kao neizravni kupac sudionika kartela.⁴⁵

Zanimljiva je i odluka Visokog suda Velike Britanije kojom je u tzv. aircargo kartelu dopustio otkrivanje dokaza putem ranije spomenutog kruga povjerljivosti.⁴⁶ U ovom predmetu tužitelji su tražili presliku revidirane verzije odluke EK o kartelu u sektoru karga u zračnom prometu. Međutim, EK i četiri godine nakon usvajanja odluke o kartelu nije bila spremna dostaviti ovakvu odluku. Odluka o povredi odnosila se na dvanaest avio kompanija kao sudionika kartela, a dodatno je *British Airways* doveo u postupak jedanaest kompanija kao tuženike. Odluka EK o povredi nije uključivala ove dodatne poduzetnike, isti nisu bili uključeni u administrativni postupak pred EK pa nisu niti koristili sva prava kao što je uvid u spis predmeta. Slijedom svega navedenog, britanski sud je smatrao da je riječ o nejednakim pravima tuženika i odlučio odobriti otkrivanje odluke s povjerljivim podacima u okviru kruga povjerljivosti uz dodatna ograničenja tužiteljima da ne koriste te

⁴⁵ Sille Ruubel „Mersen, SGL and others will disclose material to Deutsche Bahn in UK damage claim“, Mlex, 20.1.2014.

⁴⁶ *Emerald Supplies Ltd. & others v. British Airways and others* (2014) EWHC 3513 (Ch).

informacije za pokretanje postupka protiv stranaka ili protiv bilo kojeg drugog tuženika.⁴⁷

Talijanski poduzetnik *Reagens* u ožujku 2014. godine uspio je sa svojim zahtjevom da mu Opći sud odobri uvid u dio dokumenata iz spisa predmeta EK. *Reagens* je bio sudionik kartela u aditivima za plastiku utvrđenog odlukom EK 2009. godine i zatražio je od EK dokumente slijedom kojih je određivala umanjena kazne ostalim sudionicima kartela. EK je odbila ovaj zahtjev ali je Opći sud utvrdio kako je to bilo pogrešno jer je ovaj poduzetnik imao pravo izvršiti uvid u zatraženi dokument. Prema mišljenju Suda, EK je trebala dostaviti verziju bez povjerljivih podataka (bez točnog navođenja imena i financijske situacije ostalih sudionika kartela) prijave za nesposobnost plaćanja pune kazne od ostalih poduzetnika.⁴⁸

U Nizozemskoj je okružni sud u Haagu u postupku za naknadu štete zbog tzv. parafin vosak kartela, odbio zahtjev za otkrivanjem detalja nagodbe drugih tuženika. Naime, poduzetnik *Sasol* sklopio je nagodbu sa nizozemskim tijelom za zaštitu tržišnog natjecanja i time dobio umanjene kazne. Drugi sudionici kartela Exxon, Shell i Total zatražili su iznos umanjena poduzetnika *Sasol* kako bi sud ispravno utvrdio udio svakoga od njih u nastaloj šteti, te izbjegao prekomjernu štetu. Sud je međutim smatrao kako je iznos dogovoren u postupku nagodbe nebitan za interni udjel u šteti i odbio ovaj zahtjev. U istom zahtjevu, tuženici su zatražili uvid u niz dokumenata od nizozemskog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja kojima bi se vidjelo jesu li navodne žrtve povrede prenijele prekomjerne cijene dalje u lancu opskrbe. U ovom dijelu zahtjeva Sud je prihvatio prijedlog tuženika i pozvao nizozemsko tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja da u roku šest mjeseci dostavi što veću količinu dokumenata koje su tuženici zatražili.⁴⁹

Gotovo svi veći karteli redovito djeluju i na tržištima izvan EU, SAD-a, Japana itd. U tom kontekstu se također može postaviti pitanje otkrivanja dokaza iz spisa predmeta EK u postupcima za naknade štete drugih jurisdikcija. Takvo se pitanje postavilo u postupku za naknadu štete pred američkim federalnim Sudom koji je odbio zahtjev da se dobije uvid u verziju EK odluke sa povjerljivim podacima. Tužitelji u SAD-u tražili su naknadu štete zbog kartela na tržištu katodnih cijevi koji je EK sankcionirala sa 1.5 milijardi eura. U trenutku postupka za naknadu štete EK još nije objavila verziju odluke bez povjerljivih podataka, a tužitelji su zatražili američki sud da naloži sudionicima kartela dostavu odluke s povjerljivim podacima. Američki sud odbio je taj zahtjev smatrajući da bi otkrivanje odluke ugrozilo istragu EK, a ponajviše imalo negativan učinak na program za oslobođenje od EK.⁵⁰

⁴⁷ Vidjeti i tekst od Anneli Howard, „Disclosure of Infringement decisions in competition damages proceedings: How the UK courts are leading the way ahead of the Damages Directive“, *Journal of European Competition Law and Practice*, 2015., volume 6, br. 4., str. 256-259.

⁴⁸ Mathew Newman, „Reagens should have access to some cartel documents, EU court says“, *Mlex*, 20.3.2014.

⁴⁹ „Dutch court denies access to paraffin wax cartel's settlement“, *Global Competition Review*, GCR, 13.10.2016.

⁵⁰ Lewis Croft i Can Celik, „US court won't order disclosure of EU's TV-tube cartel decision in damage claim“, *Mlex*, 27.3.2014.

6. ZAKLJUČAK

Pristup informacijama u postupcima prava tržišnog natjecanja razmatrano je kroz dugotrajne i komplicirane rasprave u nizu značajnih predmeta naknada štete i odluka Sudova EU. Zahtjevi za zaštitom povjerljivosti informacija u određenoj mjeri promatrani su od strane EK kao instrumenti odvjetnika tuženika da odugovlače postupak i odgode daljnje parnice za naknade štete. Najveći izazov u postupanju sa zahtjevima za zaštitu povjerljivosti informacija predstavlja pronalaženje pravog balansa i kompromisa između poticanja privatnih tužbi za naknade štete i zaštite programa za oslobođenje. Drugim riječima, pomirenje dvaju ciljeva, transparentnosti i objave informacija iz odluke koje bi mogle koristiti potencijalnim žrtvama povrede, i zaštite prava na povjerljivost poduzetnika iz odluke EK o povredi, osobito ako je taj poduzetnik ujedno i pokajnik. Kao temeljne značajke pristupa informacijama i zaštiti povjerljivosti informacija mogu se izdvojiti: a) Dobivanje informacija iz spisa predmeta tijela za zaštitu tržišnog natjecanja je dugotrajno osobito kada je uključeno pitanje povjerljivosti informacija; b) Povjerljivost informacija može se dovesti u pitanje kada interesi o kojima se radi nisu vrijedni zaštite, te c) Izjave pokajnika uživaju posebnu zaštitu od otkrivanja ali informacije koje su dostavljene uz izjave u pravilu nemaju istu zaštitu. Analizom relevantne sudske prakse uočavaju se odstupanja u odlukama sudova EU, osobito kod odobravanja privremenih mjera za zaštitu povjerljivih informacija. Do ujednačavanja prakse u budućim parnicama za naknade štete na EU razini trebalo bi doći primjenom EU Direktive 2014/104 o naknadama štete koja preciznije određuje koje se informacije i pod kojim uvjetima mogu otkrivati. Postizanje usaglašavanja sudske prakse ovisit će i tome na koji način će nacionalni sudovi primjenjivati i tumačiti nacionalne propise kojima su prenesene odredbe Direktive 2014/104. U međuvremenu, osim odredaba Direktive 2014/104 za pomirenje interesa transparentnosti i zaštite povjerljivosti informacija mogu se koristiti određeni pravni instrumenti na raspolaganju, kao što su krug povjerenja, postupci *in camera* ili upotreba tajnih imena i naziva.

